

akademia

ISSN:1308-3198

Erciyes İletişim Dergisi "akademia" 2013

Cilt (Volume): 3, Sayı (Number): 1, (94-108)

Yasemin Bozkurt (Öğr. Gör.)

Pamukkale Üniversitesi İletişim Fakültesi

ybozkurt@pau.edu.tr

Gülcan Şener (Arş. Gör.)

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bil. Enst.

gulcansener@anadolu.edu.tr

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: MESLEK YÜKSEKOKULU ve FAKÜLTE ÖĞRENCİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI¹

Özet

Bu çalışmada, Meslek Yüksekokulu ve Fakülte öğrencilerinin demografik, sosyal, kültürel, ekonomik ve mezun olduktan sonraki beklentileri açısından profillerini belirleyerek, aralarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak amaçlanmıştır. Amaca dayalı örneklem yöntemiyle Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü ile Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı öğrencilerinden 400 kişi araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Veriler, 2011'in Ocak ayı içerisinde, geliştirilen anket formuyla toplanmış ve SPSS (13.0) paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Çalışmada, MYO ve Fakülte öğrenci profilleri arasında sanılanın aksine çok büyük farklılıklar olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Fakülte, Öğrenci Profili

A Study to Determine Profiles of University Students: Comparison of Vocational School and Faculty Students' Profiles

Abstract

In this study, it has been tried to define and discover similarities and differences between the profiles of Vocational School and Faculty's students according to their demographics, social, cultural, economic and post graduate expectations. 400 people has included to the study with purposeful sampling method from the students of Anadolu University Faculty of Communication Sciences, Department of Public Relations and Advertising and Pamukkale University Honaz Vocational School, Program of Public Relations and Advertising. Data has collected with a survey form which is developed by researchers, on January, 2011 and analyzed with SPSS (13.0 version) statistics program. In the study, it has been found that there are no significant differences between the profiles of Vocational School and Faculty's students despite of common belief.

Keywords: Vocational School, Faculty, Student's Profile

¹ Bu makale 25-27 Mayıs 2011 tarihlerinde Aydın'da düzenlenen 2. Uluslararası 6. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Ortaöğretimden sonra bireyin gelecekte yapacağı mesleğe yönelik bilgilerin edinildiği yükseköğretim süreci, tüm genç bireyler için önemli bir yaşam dönemidir. Mesleki alanla ilgili ya da bağlantılı bilgilerin yanı sıra kişilik oluşumunu şekillendiren ve/veya pekiştiren davranış ve özelliklerin kazanımlarının da gerçekleşmesi bu sürecin önemini daha da arttırmaktadır. Bu nedenle ortaöğretimini tamamlayan bireyler, gelecekteki şekillendirmek amacıyla yükseköğretim kurumları içerisinde tercihler yapmaktadırlar. Yükseköğretimin amacı tercihlerini yaparak bu kurumlara gelen genç bireyleri, ülkesine ekonomik, kültürel, sosyal, politik, bilimsel vb. açıdan katkıda bulunabilecek, onların ilgi, yetenek ve yeterliklerini de dikkate alarak toplumun farklı alanlarında ihtiyaç duyduğu insan gücü haline getirmek; bilimsel alanlarda araştırma ve incelemelerle yapılan çalışmalar doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişimine yarar sağlamaktır.

Yükseköğretim kurumlarını, fakülte, meslek yüksekokulları, enstitü, konservatuar, yüksekokullar, uygulama ve araştırma merkezleri gibi birimler oluşturmaktadır. Yükseköğretim kapsamında bulunan fakülte ve meslek yüksekokulları, bireylerin hedeflerine ulaşmak için yararlandıkları aracı kurumlardır.

Fakülteler, “Yüksek düzeyde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan; kendisine birimler bağlanabilen yükseköğretim kurumları” olarak tanımlanmaktadır. Meslek Yüksekokulları ise; “belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarıyıllık eğitim - öğretim sürdüren yükseköğretim kurum”larıdır (YÖK 2547-3r). Meslek Yüksekokullarında verilen mesleki ve teknik eğitim; genç bireylere, ilgili iş sektörlerinin beklentilerini karşılayacak ve iş yaşamlarında başarılı olmalarına katkı sağlayacak nitelikte teorik ve özellikle uygulamaya dönük bilgi, beceri ve davranışlar kazandırma amacını gütmektedir. Yükseköğretim sisteminde önlisans programları Açık Öğretim Fakültesi ve MYO’lar tarafından yürütülmektedir.

Meslek yüksekokulları, verdiği iki yıllık teorik ve özellikle uygulamaya dayalı eğitimin sonunda genç bireyleri mesleki yaşantılarına hazır hale getirmektedir. Eğitimin uygulama ağırlıklı olması ve stajların da etkisiyle, mesleki yaşantılarına geçtiklerinde öğrencilerin iş dünyasına çabuk adapte olarak beklenen görevleri yerine getirmelerini sağlamaktadır. Ayrıca eğer eğitim süreci içerisinde yaşam boyu öğrenme düşüncesinden hareketle kişisel gelişimine katkıda bulunacak etkinliklere katılım gerçekleşmişse, üniversite sonrası iş bulma ve işte başarılı olma olasılığına katkıda bulunduğu söylenebilir. Hatta eğitim ve kişisel olarak gelişim sürecini başarıyla tamamlamış meslek yüksekokulu öğrencileri, fakülte öğrencilerinden daha avantajlı olarak iş dünyasında yerini alabilmektedir. Eğitim sürecini iki yıldan dört yıla çıkarmak isteyen meslek yüksekokulu öğrencisi, dikey geçiş yoluyla fakülteye, oradan da daha ileri yükseköğrenime ulaşabilmektedir. Tabii ki, bu sonuca ulaşılmasında öğrenciye ve yükseköğretim kurumuna büyük sorumluluklar düşmektedir.

Diğer taraftan, bu kadar önemli fırsatlar sunan meslek yüksekokullarına rağmen, öğrenciler genellikle lisans programlarını tercih etmektedir. 2010 yılı Açık Öğretim Programı dışındaki yükseköğretim programlarına yerleştirme sonuçları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 1. Yükseköğretim Programına Yerleşen Öğrenci Sayıları

Lisans		Önlisans		Toplam	
Yerleşen	Boş	Yerleşen	Boş	Yerleşen	Boş
327.869	33.099	233.134	77.702	561.003	110.801

Kaynak: ÖSYM 2009-2010 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri, <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-56296/h/osysyerlestirembulten2010.pdf>, 25.12.2010.

Yerleştirme sonuçlarına bakıldığında, 561.003 öğrenciden 233.134 öğrenci önlisans programında yer almış, 327.869 öğrenci de lisans programını kazanmıştır. Boş kalan

kontenjanlar göz önüne alındığında, öğrencilerin daha çok lisans programlarını tercih ettiği, lisans programlarının da daha çok yanlış tercihten dolayı boş kalma olasılığı çok yüksek olmakla birlikte, öğrencilerin meslek yüksekokullarını daha az istedikleri sonucuna varılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin meslek yüksekokullarını daha az tercih ettiği, birkaç bilimsel çalışma tarafından da desteklenmektedir (Alparlan ve Kılıçgil, 2005; Daştan, 2009; Fırat ve Özel, 2003; Kandemir ve Kaya, 2009; Kuzu ve Özdemir, 2004; Keskin, Koraltan ve Öztürk, 2010). Ek olarak önlisans programında yer alan öğrencilerin büyük bir bölümü de (bakınız Tablo 2), sınavsız olarak geçiş yapmıştır. Dolayısıyla sınava girerek yükseköğretim programına yerleşen öğrencilerden önlisans programını tercih eden öğrenci sayısı lisans tercihiyle karşılaştırıldığında tercih oranının daha da düştüğü sonucuna ulaşılmaktadır.

Daha az istenilmesinin arkasında birçok önemli neden bulunmaktadır. Ancak en önemli nedenlerden birisi, meslek yüksekokullarının öneminin farkında olunmaması, hatta sadece öğrenciler tarafından değil, öğrenci velilerinden öğrencilerin yükseköğretim tercihlerini yapmalarına yön veren rehber öğretmenlere hatta işverenlere kadar birçok insanın meslek yüksekokullarıyla ilgili yeterli bilgiye sahip olmamalarından ve önyargılarından kaynaklanan yanlış algılamalara sahip olmasıdır. Kandemir ve Kaya (2009), bu yanlış algılamalar doğrultusunda Meslek Yüksekokulunu kazanan öğrencilerin istemeyerek geldiğini yaptıkları araştırmalarıyla desteklemiştir. Mecburen ya da istemeyerek gelen öğrencilerin de okullarına motive olmaları oldukça zorlaşmaktadır.

Yerleştirme sonuçlarında önemli olan bir diğer nokta da önlisans programlarına sınavla ve sınavsız geçen öğrenci sayılarıdır. Aşağıdaki tabloda konuyla ilgili 2010 verileri yer almaktadır.

Tablo 2. Okul Türlerine Göre Başvuran ve Yerleşen Aday Sayıları

Yerleşen Öğrenci sayısı	Lisans	Önlisans		AÖF
		Sınavsız	YGS ile	
763.516	327.869	129.462	103.672	202.513

Kaynak: ÖSYM 2009-2010 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri, <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-56296/h/osysyerlestirmebulen2010.pdf>, 25.12.2010.

Yerleştirme sonuçlarına bakıldığında 233.134 öğrenciden 129.462'si sınavsız önlisans programına geçmiş, bu öğrencilerden 867 kişi de okul birinciliği nedeniyle sınavsız geçişten yararlanmıştır. Bu oran sınavsız önlisans programına geçen sayıdan düşürülse bile yine sınavsız önlisansa geçen öğrenci sayısı, YGS sınavını kazanarak geçen öğrencilerin sayısından daha fazla olmaktadır. Sınava giren öğrencilerden de sadece 103.672'si sınavı kazanarak önlisans programına girmiştir. Sınavsız önlisans programına geçen öğrencilerin, öğretimdeki niteliği olumsuz yönde etkileriyle ilgili birçok varsayım ortaya atılmıştır. Meslek yüksekokulunda okuyan öğrencilere yönelik olumsuz değerlendirmelerin en büyük nedenlerinden birisi olarak öğrencilerin sınavsız okullara geçmesi gösterilmektedir. Önyargılardan uzaklaşılması için sadece fakülte öğrencileriyle birlikte sınava girmiş ve sınavı kazanarak önlisans programına yerleşmiş öğrenciler, bu araştırma kapsamına dahil edilmiş, doğrudan geçen öğrenciler dışarıda bırakılmıştır. Bu durumun araştırmanın alana yönelik katkısını arttıracakı düşünülmektedir.

Günümüze kadar meslek yüksekokullarıyla ilgili yapılan çalışmalara baktığımızda, meslek yüksekokullarının birçok konuda yetersiz olduğuyla ilgili görüşler ortaya atılmıştır (Akyurt, 2009; Daştan, 2009; Kuzu ve Özdemir, 2004; Keskin, Koraltan ve Öztürk, 2010; Şenol ve Tüfekçi, 2007). Meslek yüksekokullarının yetersizliğiyle ilgili değinilen noktalar göz önüne alındığında; öğretim elemanlarının sayı ve nitelik olarak özelliklerinden, öğretim programına; fiziki altyapıların yetersizliğinden sınavsız bu okullara geçişe kadar birçok etkenin eğitim ve öğretimin niteliğini düşürdüğü belirtilmektedir. Bir eğitim kurumunun var olma amacını gerçekleştirme için yukarıda bahsedilen etkenlerle ilgili olumsuzlukların, mutlaka giderilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin hedeflenen donanımlara sahip olmasındaki en önemli

noktalardan birisi de öğrencilerin demografik, sosyal, ekonomik ve kültürel özellikleri temelinde oluşan kişisel beceri ve algılamalarının düzeyidir. Eğer meslek yüksekokulunda okuyan öğrencilerin özellikleri doğru belirlenir ve uygulamalarda dikkate alınırsa, hem kurum olarak hem de eğitimi veren öğretim elemanları olarak kendilerinden beklenen nitelikte eğitim-öğretim süreci gerçekleştirilmiş ve yine kendilerinden beklenen yaklaşım biçimi gösterilmiş olacaktır.

Lisans ve/veya önlisans programlarında ders veren öğretim elemanlarının, lisans ve önlisans öğrencilerini kıyasladıkları, öncelikle taşıdıkları profil özellikleri ve özellikle eğitim alanında herhangi bir davranışsal kazanımların öğrenciye kazandırılması konusunda lisans ve önlisans öğrencilerinin farklılaştıklarıyla ilgili düşüncelere sahip olduklarına yönelik bir varsayım vardır. Bununla birlikte diğer bir varsayım da önlisans ve lisans öğrencilerinin kendilerini ve birbirlerini başta profil özelliklerinin yanı sıra meslek hayatına yönelik düşüncelerinde, buldukları konum itibarıyla karşılaştırdıkları; sonucunda da önlisans açısından olumsuz düşüncelere sahip olduklarıdır. Öğrencilerin MYO'ları daha az tercih etmeleri (Bkz. Tablo.1) ve tercih ederek gelenlerin büyük bir bölümünün ise istemeyerek gelmeleri (Kandemir ve Kaya, 2009) öğrencilerin MYO'lara yönelik olumsuz algılamalara sahip oldukları varsayımını destekler niteliktedir. Bu durum öğrencilerin gelecekle ilgili mesleki beklentilerine de yansıtılmaktadır. Bu bağlamda, olası önyargılara dayalı değerlendirmelerin başlangıç noktası olan fakülte ve MYO öğrencilerinin sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel ve mesleki açıdan beklenti profillerinin belirlenmesi, öğretim elemanlarının önlisans ve lisans öğrencilerine yönelik bakış açılarının şekillenmesine ve en azından öğretim sürecini planlarken öğrenci grubunun profillerine göre daha başarılı ve verimli bir eğitim-öğretim süreci gerçekleştirilmesine katkı sağlayacaktır. Ek olarak profillerin belirlenmesi, eğitim-öğretim sürecinin gereken nitelikte olmasının yanı sıra kurum olarak öğrencinin kişisel gelişimine ne kadar fazla katkıda bulunması gerekliliğini, eğer kazanımlar konusunda herhangi bir eksiklik varsa eğitim kurumları olarak üstüne düşen başka sorumluluklarının olduğunu ortaya koyacaktır. Bu sürecin sonunda da önlisans mezunları "ara eleman" nitelendirmesinden "aranan eleman" tanımlamasına dönüşecektir.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; aynı alanda eğitim gören ve okudukları bölümü sınavla kazanan MYO ve Fakülte öğrencilerinin demografik, sosyal, kültürel, ekonomik ve beklentileri açısından profillerini belirleyerek, benzerliklerini ortaya çıkarmak, farklılıklarını karşılaştırmak ve böylece aralarında yükseköğretim için aldıkları puan dışında farklılık olup olmadığını ortaya koymaktır. Öğrencilerin yükseköğretim sürecine kadar yetiştiği ortam ve özellikler, üniversite ve bölüm seçiminden, yükseköğretim sürecindeki başarısına, hedeflenen davranışsal kazanımlardan buldukları okul ve kendilerine yönelik algılamalarına kadar birçok konuyu fazlasıyla etkilemektedir. Ek olarak, özellikle öğretimi gerçekleştiren öğretim elemanları ve üniversite birimlerinin öğrencilere yönelik algılamalarını da şekillendirmektedir.

Yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda çalışma kapsamında yanıt aranacak araştırma soruları şu şekildedir:

1. MYO ve Fakülte öğrencilerinin demografileri arasında farklılık var mıdır?
2. MYO ve Fakülte öğrencilerinin sosyal, kültürel, ekonomik durumları açısından farklılık var mıdır?
3. MYO ve Fakülte öğrencilerinin kazandıkları bölüme hazırlanma, bölümü tercih etme, bölümden beklenti ve memnuniyetleri bakımından farklılık var mıdır?
4. MYO ve Fakülte öğrencilerinin sosyo-kültürel aktivitelere katılımları, medyayı takip etme biçimleri açısından farklılık var mıdır?

Bu bağlamda araştırma kapsamında ele alınan profil özelliklerinden yola çıkarak öğrencilere yönelik yaşanıldığı varsayılan problemlerin esas kaynak veya kaynakların neler olduğu tespit edilecektir. Ayrıca, daha önce de belirtildiği gibi hem MYO'ların hem de öğretim

elemanlarının edinilen bu bilgiler doğrultusunda her açıdan kendilerine yön vermelerine katkıda bulunulacaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Örneklem grubu amaca dayalı örneklem yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü ve Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı öğrencileri araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Örneklem grubunda toplam 400 öğrenci yer almaktadır.

2.2. Araştırma Modeli ve Verilerin Toplanma Süreci

Araştırma sürecinde nicel araştırma yöntemlerinden anket yöntemi uygulanmıştır. Anket formu daha önce yapılan profil araştırmalarının yanı sıra (Akyurt, 2009; Alpaslan ve Kılıçgil, 2005; Daştan, 2009; Kazu ve Özdemir, 2004; Keskin vd., 2009; Şenol ve Tüfekçi, 2007), araştırmacıların da katkılarıyla hazırlanmıştır. Hazırlanan anket formu, 50 kişiden oluşan bir örneklem üzerinde test edilmiş, gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra son haline getirilmiştir. Fakülte ve MYO öğrencilerinin demografik, sosyo-kültürel ve beklenti profilini ortaya çıkarmak amacıyla yapılan araştırmada, verileri toplamak için 36 soruluk bir anket formu kullanılmıştır. Anket kapsamında aşağıda yer alan nitelikleri ifade eden sorular bulunmaktadır:

- Öğrencilerin cinsiyet, yaş, üniversite öncesi yaşanılan yer, üniversite öncesi ve sonrası barınma durumu, aile bilgileri, ekonomik durum,
- Mezun olunan lise, bölüm tercihi ve nedenleri, üniversiteye hazırlanma süreci, eğitimiyle ilgili planlama süreci,
- Bölüm ve okul memnuniyet düzeyi, mezuniyet sonrası iş bulma düşüncesi ve hedefleri, bölümün iş bulmadaki katkıları,
- Yabancı dil ve sosyo-kültürel durumu.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Anket uygulanmadan önce okul müdürlüğü ve fakültenin ilgili program başkanından izin alınmıştır. 2011 yılı Ocak ayında yapılan final sınavlarından sonra anketi yapmayı kabul eden öğrencilere uygulanmıştır. Uygulanma hatası nedeniyle 28 anket araştırma kapsamından çıkarılmasıyla toplam 400 anket araştırmaya dahil edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 13.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Verilerin analizinde istatistik test olarak nominal ölçekler için ki-kare testi ve interval ölçekler için de t-test kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Tablo 3. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Cinsiyetleri

Okul türü * Cinsiyet Karşılaştırması		Cinsiyet	
		Kadın	Erkek
Okul türü	MYO	130	75
	%	63,4%	36,6%
	Fakülte	84	111
	%	43,1%	56,9%
Toplam		214	186

Ki-Kare: 16.616, df (serbestlik derecesi): 1, $p < .05$

Tablo 3'te görüldüğü üzere Meslek Yüksekokulu ile Fakülte öğrencilerinin cinsiyet özelinde dağılımı farklılık göstermektedir. Kız öğrenciler MYO'nda, erkek öğrenciler ise Fakültede daha yoğun olarak bulunmaktadır.

Tablo 4. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Üniversite Öncesi Yaşadıkları Coğrafi Bölge

Okul türü * Üniversite öncesi yaşadığınız coğrafi bölge Karşılaştırması		Üniversite öncesi yaşadığınız coğrafi bölge?						
		Akdeniz Böl.	Doğu Anadolu Böl.	Ege Böl.	Güneydoğu Anadolu Böl.	İç Anadolu Böl.	Karadeniz Böl.	Marmara Böl.
Okul türü	MYO	39	9	89	8	14	19	27
	%	19,0%	4,4%	43,4%	3,9%	6,8%	9,3%	13,2%
	Fakülte	15	9	39	2	38	21	71
	%	7,7%	4,6%	20,0%	1,0%	19,5%	10,8%	36,4%

Ki-Kare: 64.520, df:6, p< .05

Tablo 5. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Üniversite Öncesi Yaşadıkları Yerleşim Birimi

Okul türü * Üniversite öncesi yaşadığınız yerleşim birimi Karşılaştırması		Üniversite öncesi yaşadığınız yerleşim birimi?			
		İl	İlçe	Kasaba	Köy
Okul türü	MYO	102	76	12	15
	%	49,8%	37,1%	5,9%	7,3%
	Fakülte	132	50	5	8
	%	67,7%	25,6%	2,6%	4,1%

Ki-Kare: 13.983, df:3, p< .05

Katılımcılara üniversite öncesi yaşadıkları yer sorulduğunda, anketin uygulandığı üniversitelerin bulunduğu bölgeler de unutulmayarak, MYO öğrencilerinin Ege ve Akdeniz, Fakülte öğrencilerinin ise Marmara ve Ege bölgelerinden olduğu göze çarpmaktadır (Tablo 4). Aynı şekilde, üniversite öncesi yaşadıkları yerleşim birimine verilen cevap da MYO öğrencilerinin il ve ilçelerden, Fakülte öğrencilerinin ise yoğun olarak illerden geldiğini göstermektedir (Tablo 5).

Tablo 6. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Kaldıkları Yer

Okul türü * Şu an nerede kalıyorsunuz Karşılaştırması		Şu an nerede kalıyorsunuz?							
		Evde tek başına	Evde arkadaşlarıyla	Devlet yurtlarında	Özel yurttan	Ailemin yanında	Akrabalarının yanında	Lokanda	Diğer
Okul türü	MYO	7	138	18	32	8	0	1	1
	%	3,4%	67,3%	8,8%	15,6%	3,9%	,0%	,5%	,5%
	Fakülte	28	126	10	7	23	1	0	0
	%	14,4%	64,6%	5,1%	3,6%	11,8%	,5%	,0%	,0%

Ki-Kare: 41.491, df:7, p<.05

Tablo 6'dan da görüldüğü gibi üniversite eğitimini aldıkları şu anda kaldıkları yer olarak MYO ve Fakülte öğrencilerinin tercihleri arasında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. En ağırlıklı olarak verilen cevap "evde arkadaşlarıyla" olmuştur.

Tablo 7. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Ailelerindeki Birey Sayısı

Okul türü * Ailedeki birey sayısı Karşılaştırması		Ailedeki birey sayısı?		
		1-4	5-8	9+
Okul türü	MYO	100	99	6
	%	48,8%	48,3%	2,9%
	Fakülte	119	76	0
	%	61,0%	39,0%	,0%

Ki-Kare: 32.517, df:13, p<.05

Tablo 8. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Ebeveynlerinin Durumu

Okul türü * Anne ve babanın durumu Karşılaştırması		Anne ve babanın durumu?				
		Anne-baba birlikte yaşıyor.	Anne-baba birlikte yaşamıyor.	Anne hayatta değil.	Baba hayatta değil.	Anne-baba hayatta değil.
Okul türü	MYO	174	18	3	10	0
	%	84,9%	8,8%	1,5%	4,9%	,0%
	Fakülte	163	11	4	16	1
	%	83,6%	5,6%	2,1%	8,2%	,5%

Ki-Kare: 4.329, df:4, p>.05

Ailedeki birey sayısına bakıldığında MYO öğrencilerinin genelde daha kalabalık ailelerden, Fakülte öğrencilerinin ise daha çekirdek ailelerden geldiğini söyleyebiliriz (Tablo 7). Anne ve babanın durumu için MYO ve Fakülte öğrencileri arasında belirgin bir farklılık bulunmamaktadır (Tablo 8).

Tablo 9. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Annenin/Babanın Eğitim Durumu

Okul türü * Annenin/Babanın eğitim durumu Karşılaştırması		Okuma-yazması yok		İlkokul mezunu		İlkokuldan terk		Ortaokul mezunu		Lise mezunu		Üniversite mezunu		Lisansüstü	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Okul türü	MYO	21	4	119	94	8	5	30	40	22	41	2	9	0	1
	%	10,4%	2,1%	58,9%	48,5%	4%	2,6%	14,9%	20,6%	10,9%	21,1%	1,0%	4,6%	,0%	,5%
	Fak.	10	0	64	47	3	2	28	18	51	50	34	59	1	2
	%	5,2%	,0%	33,5%	26,4%	1,6%	1,1%	14,7%	10,1%	26,7%	28,1%	17,8%	33,1%	,5%	1,1%

Ki-Kare: 63.482, df:6, p<.05 (Anne eğitim düzeyi için)

Ki-Kare: 66.721, df:6, p<.05 (Baba eğitim düzeyi için)

Tablo 10. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Annenin Mesleği

Okul türü * Annenin mesleği Karşılaştırması	Okul türü			
	MYO	%	Fakülte	%
Memur	4	2,0%	10	5,2%
İşçi	12	5,9%	9	4,7%
Ev hanımı	170	84,2%	121	63,4%
Esnaf	0	,0%	3	1,6%
Öğretmen	0	,0%	15	7,9%
Serbest meslek	8	4,0%	16	8,4%
Doktor	0	,0%	1	,5%
Emekli	8	4,0%	16	8,4%

Ki-Kare: 38.098, df:12, p<.05

Tablo 11. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Babanın Mesleği

Okul türü * Babanızın mesleği Karşılaştırması	Okul türü			
	MYO	%	Fakülte	%
Babanızın mesleği?				
Memur	18	10,2%	10	5,9%
İşçi	39	22,2%	20	11,8%
İşsiz	13	7,4%	3	1,8%
Öğretmen	0	,0%	20	11,8%
Serbest meslek	63	35,8%	44	26,0%
Özel sektör çalışanı	1	,6%	11	6,5%
Doktor	0	,0%	2	1,2%
Emekli	42	23,9%	59	34,9%

Ki-Kare: 69.450, df:18, p<.05

Tablo 9-10-11 MYO ve Fakülte öğrencilerinin annelerinin ve babalarının eğitim durumu ile yaptığı mesleği göstermektedir. Fakülte öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyinin sayısı oldukça az olsa da lisansüstüne kadar çıkabildiği, MYO öğrencileri için ise en büyük kümelenmenin ilkökul düzeyi olduğu göze çarpmaktadır. Fakülte öğrencilerinin babaları eğitim düzeyi bakımından MYO öğrencilerinden oldukça farklıdır. Fakülte öğrencileri için babalarının eğitim düzeyi en fazla üniversite mezununda kümelenirken, MYO öğrencileri için en fazla kümelenmenin ilkökul mezunu olduğu görülmektedir. Anne mesleği olarak “ev hanımı” birinci sırada yer alırken, MYO ve Fakülte öğrencileri anne mesleği açısından farklılaşmamaktadır. Baba mesleği açısından ise çok büyük farklılıklar söz konusu değildir. Yukarıdaki tablolardan çıkan sonuca göre, MYO öğrencileri Fakülte öğrencilerine göre daha kalabalık ailelerden gelmekte, ailenin çekirdek yapısını oluşturan anne ve babanın eğitim durumunun daha düşük olduğu görülmektedir. Öğrencilerin temel özelliklerinin oluşumunu sağlayan anne-babanın eğitim seviyesinin düşük olması, çocuklarına verecekleri bireysel eğitimi olumsuz etkileyebilmektedir. Eğitim seviyesi düşüklüğü, anne-babanın çocuğuna genellikle bilinçsiz olarak sağlıklı yaklaşmamasına, ona doğru kazanımlar verememesine neden olabilmektedir. Bir de üzerine çocuk sayısının fazlalığı eklendiğinde, çocuklarına gösterecekleri ilgi düzeyi düşmekte, bu durum da bireyin gelişimine olumsuz tesir edebilmektedir.

Tablo 12. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Ailelerinin Aylık Gelir Düzeyi

Okul türü * Ailenizin aylık geliri Karşılaştırması	Ailenizin aylık geliri?						
	500 ve altı	501-1000	1001-1500	1501-2000	2001-2500	2501+	
Okul türü	MYO	40	76	46	28	9	6
	%	19,5%	37,1%	22,4%	13,7%	4,4%	2,9%
	Fakülte	13	42	45	43	23	27
	%	6,7%	21,8%	23,3%	22,3%	11,9%	14,0%

Ki-Kare: 45.900, df:5, p<.05

MYO ve Fakülte öğrencilerinin aylık gelir düzeyi bakımından da çok fazla farklılık gösterdiğini söyleyemeyiz (Tablo 12). Sadece alt gelir grubunda MYO öğrencilerinin, üst gelir grubunda da Fakülte öğrencilerinin daha fazla yoğunlaştığı, ancak çok büyük farklar olmadığı görülmektedir. Eğitimin ve kalabalık nüfusun yanı sıra, ekonomik durumun düşüklüğü anne-babanın psikolojik yapısını etkileyebilmesi nedeniyle çocukların gelişimine olumsuz yansiyabilmektedir.

MYO ve Fakülte öğrencileri aylık gelirlerini en fazla ailelerinden aldıkları harçlıktan (MYO % 86,3-Fakülte % 81,5) ve aldıkları burslardan (MYO % 22,9-Fakülte % 42,1) sağlamaktadır. “Çalıştığım işten” cevabını verenler ise Fakülte öğrencilerinde (% 12,8) MYO öğrencilerinden (% 5,4) iki kat daha fazladır.

Tablo 13. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türü

Okul türü * Mezun olduğunuz lise türü Karşılaştırması		Mezun olduğunuz lise türü?					
		Lise	Meslek lisesi	Anadolu lisesi	Süper lise	Anadolu Meslek lisesi	Diğer
Okul türü	MYO	171	11	7	7	7	2
	%	83,4%	5,4%	3,4%	3,4%	3,4%	1,0%
	Fakülte	47	3	73	63	3	6
	%	24,1%	1,5%	37,4%	32,3%	1,5%	3,1%

Ki-Kare: 177.815, df: 5, p<.05

MYO ve Fakülte öğrencilerinin en fazla farklılaştıkları nokta mezun oldukları lise türüdür. MYO öğrencileri % 83,4'lük bir yoğunlukla liseden, fakülte öğrencileri ise % 37,4 ile Anadolu lisesi ve % 32,3 ile de Süper liseden mezun olarak gelmektedirler (Tablo 13). Bir öğrencinin MYO'da okuması o öğrencinin Fakülteyi kazanamayacak niteliğe sahip olduğunu göstermemektedir. Birçok etkenin yanı sıra mezun olunan lise türü ve üniversite sınavına hazırlanma süreci sınavda alınan puanı ve tercihi doğrudan etkilemektedir. Ne yazık ki, ülkemizde hâlâ tartışma konusu olan ve ister aşamalı isterse aşamasız olsun, sınavla geleceğine şekil vermek zorunda kalan öğrencilerin üniversite öncesi eğitim aldıkları son eğitim kurumu liselerdir. Adları değiştirilmiş olsa bile liselerde verilen eğitim farklılıkları, Milli Eğitim Sistemi'nde hâlâ tartışılan konular arasında bulunmaktadır. Oysa, lise düzeyine yönelik eğitim sistemindeki tüm kurumların kaliteli ve çağdaş eğitim sisteminin gerektirdiği benzer nitelikleri taşıması gerekmektedir. Ancak öğrencilerin mezun oldukları liseler arasında farklılaşmalar söz konusu olduğunda liseden belli bir altyapıyla gelmesi gereken öğrencilerin sahip oldukları nitelikleri açısından da farklılaşmalar ortaya çıkabilmektedir. Bu sonucun gerçekleşmesinde öğrencilerden çok, eğitim sisteminin sorumluluğunun daha fazla olduğu düşünülmektedir.

Üniversiteye hazırlanma aşamasında Fakülte öğrencilerinin büyük farkla dershaneye gittikleri (% 90,3: MYO % 68,3), özel ders aldıkları görülmektedir (% 15,4: MYO % 2,9). MYO öğrencilerinin ise üniversiteye hazırlanma aşamasında Fakülte öğrencilerinin yaklaşık iki katı daha fazla kendileri hazırlanma (% 39: Fakülte % 20,5) durumunda kalmışlardır. MYO öğrencilerinin özel ders almaları ise pek mümkün olmamıştır. Üniversite sınavına hazırlanırken Fakülte öğrencilerinin dershaneye gittiğini, MYO öğrencilerinin dershanenin yanı sıra ağırlıklı olarak kendilerinin hazırlandığı görülmektedir. Bu durum da sınavda alınan puanı etkileyen noktalardan birisidir.

Fakülte öğrencilerinin % 82,1'i ilk sıralarda yer alan tercihlerine yerleşirken, MYO öğrencilerinde bu oran düşmektedir (% 34,6).

Öğrencilere okudukları bölümü seçme nedenleri sorulduğunda, MYO ve Fakülte öğrencileri birbirine benzer cevaplar vermişlerdir. Her iki grup da okudukları bölümü “Hedefim/hayalim olduğu için” seçmiştir (MYO % 42,9-Fakülte % 66,7). Okuduğu bölümü “Ailesi istediği için” seçenler MYO öğrencilerinde % 3,4, Fakülte öğrencilerinde % 2,6; “Çevresi yönlendirdiği için” seçenler MYO öğrencilerinde % 13,2, Fakülte öğrencilerinde % 9,2; “Meslek sahibi olmak için” seçenler MYO öğrencilerinde % 28,8, Fakülte öğrencilerinde % 14,9; “Meslekte başarılı bir kişiyi örnek aldığı için” seçenler MYO öğrencilerinde % 5,4, Fakülte öğrencilerinde % 7,2; “Herhangi bir üniversite diploması almak için” seçenler MYO öğrencilerinde % 3,9, Fakülte öğrencilerinde % 4,1; “Daha rahat iş bulabilmek için” seçenler MYO öğrencilerinde % 14,1,

Fakülte öğrencilerinde % 11,3'tür. Ancak, okuduğu bölümü "Tesadüfen" seçenlerin oranı MYO (% 11,7-Fakülte % 4,6) öğrencilerinde daha fazladır.

Tablo 14. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Okudukları Bölümü Seçme Zamanları

Okul türü * Bölümünüzü seçmeye ne zaman karar verdiniz Karşılaştırması		Bölümünüzü seçmeye ne zaman karar verdiniz?				
		İlköğretimde	Lisede	Liseden sonra	Üniversitede	Bölümü hiç düşünmedim, tesadüfen kazandım
Okul türü	MYO	1	62	105	9	28
	%	,5%	30,2%	51,2%	4,4%	13,7%
	Fakülte	9	107	64	9	6
	%	4,6%	54,9%	32,8%	4,6%	3,1%

Ki-Kare: 42.341, df: 4, p<.05

Tablo 14'te öğrencilerin okudukları bölümü seçmeye karar verdikleri zaman gösterilmektedir. MYO öğrencileri liseden sonra (% 51,2), Fakülte öğrencileri ise lisede (% 54,9) yoğun olarak karar verdiklerini belirtmişlerdir. Okudukları bölümü tesadüfen kazandıklarını belirten öğrencilerin oranı MYO öğrencileri arasında daha fazladır (%13,7).

MYO ve Fakülte öğrencilerine okudukları üniversite ve bölüm hakkında bazı sorular sorulmuştur. Her iki grupta yer alan öğrencilerin farklılaştıkları tek nokta hayalini kurdukları üniversitede olup olmama durumudur. MYO öğrencileri % 84,9 ile hayal ettikleri üniversitede olmadıklarını, Fakülte öğrencileri ise % 72,8 ile hayal ettikleri üniversitede olduklarını ifade etmişlerdir. "Hayal ettiğiniz bölümde misiniz?" sorusuna MYO öğrencileri % 60, Fakülte öğrencileri % 81,5 ile evet cevabını vermişlerdir. "Okuduğunuz bölüm hakkında önceden bilgi sahibi miydiniz?" sorusuna MYO öğrencileri % 40,5, Fakülte öğrencileri % 42,6; "Okuduğunuz bölümün size uygun olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna MYO öğrencileri % 80, Fakülte öğrencileri % 71,8; "Okuduğunuz bölümde olmaktan mutlu musunuz?" sorusuna ise MYO öğrencileri % 82,4, Fakülte öğrencileri % 76,9 ile evet cevabını vermişlerdir.

Öğrenciler arasındaki en büyük farklılıklardan birisi, MYO öğrencilerinin istemedikleri, Fakülte öğrencilerinin ise istedikleri bir okulda okuduklarını belirtmeleridir. Bu sonucu MYO öğrencilerinin daha düşük sıralarda okudukları okulu tercih ederken, Fakülte öğrencilerinin üst sıralarda buldukları okulu tercih etmeleri de desteklemektedir. Bu sonuçların nedenlerinden birisinin, MYO'ya yönelik olumsuz algılamaların olduğuyla ilgili varsayım olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda gelecek eğitimleri ve iş yaşantılarıyla ilgili bilinçli bireylerin yetişmesi adına Fakülte ve MYO'ların var olma nedenleri, gerçekleştirmek istedikleri amaçlarının ne olduğu ve aralarında farklılıkların bulunduğu, öğrenci adaylarının ilgi alanlarına giren mesleklere MYO'lar aracılığıyla da ulaşabilecekleri gibi gerekli bilgilerin aktarıldığı tanıtımların yapılması önerilmektedir. İstenmeyen bir ortamda okumak bir öğrencinin motive olma oranını düşürebilmekte, başarı düzeyini olumsuz etkileyebilmektedir. Ayrıca MYO'ların mesleki alanlarını Fakülte öğrencilerine göre daha geç, hatta az oranla bile olsa hiç düşünmeden belirledikleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda lise, meslek lisesi gibi lise kurumlarında da meslekle ilgili bilgilendirmeler yapılarak, öğrencilerin zamanında kendilerine yön vermeleri sağlanmalıdır. Çünkü meslek bilgisine sahip olarak gelen öğrencilerin, ne istediklerini bilme bilinciyle verilen eğitime daha duyarlı, dolayısıyla daha başarılı olma olasılığı daha yüksektir. Her ne kadar yapılan araştırmada MYO öğrencilerinin de tıpkı Fakülte öğrencileri gibi hayal ettikleri bir bölümde, kendilerine uygun bir meslek alanında ve bu alanda mutlu oldukları sonucuna ulaşılsa da, bölümü tesadüfen kazandıklarını belirtenlerin oranı oldukça dikkate değerdir.

Tablo 15. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Mezun Olduktan Sonra Ulaşmayı Planladıkları İlk Üç Hedef

Mezun olduktan sonra ulaşmayı hedeflediğiniz ilk 3 hedef nedir?	Okul türü	
	MYO	Fakülte
Özel sektörde çalışmak	28,1% (ikinci hedef) 35,6% (üçüncü hedef)	56,4% (ilk hedef)
Kendi işimi kurmak		39,1% (ikinci hedef)
Yurt dışına gidip eğitime devam etmek		32,2% (üçüncü hedef)
Dikey geçiş yapmak	47,8% (ilk hedef)	

Tablo 15, MYO ve Fakülte öğrencilerinin mezun olduktan sonra ulaşmayı planladıkları ilk üç hedefi göstermektedir. MYO öğrencilerinin doğal olarak ilk hedefi dikey geçiş yaparak 4 yıllık bir lisans programını tamamlamaktır. Fakülte öğrencilerinin ilk hedefi, MYO öğrencilerinin ikinci ve üçüncü hedefi ise özel sektörde çalışmaktır. Fakülte öğrencilerinin ikinci hedefi kendi işlerini kurmak, üçüncü hedefi ise yurt dışına gidip, eğitimlerine devam etmektir.

MYO öğrencilerinin dikey geçiş yaparak fakülteye geçmeyi hedefledikleri, Fakülte öğrencilerinin de özel sektörde çalışmayı ilk hedef olarak belirledikleri tespit edilmiştir. Bu sonucun nedeni olarak, MYO öğrencilerinin fakülte mezunu olmalarıyla iş bulma olasılıklarını artırmak olduğu tahmin edilmektedir. Oysa MYO'ların amacı öğrencilerine meslek kazandırmaktır. Bu nedenle, çeşitli tanıtım çalışmalarıyla öğrencilerin bilgi eksikliğinin giderilmesi önerilmektedir. Ayrıca iş dünyasının da MYO'lara yönelik algılarını çeşitli halkla ilişkiler ve tanıtım çalışmaları aracılığıyla şekillendirerek okul-işveren ilişkilerinin güçlendirilmesi, seminerler, staj olanakları, iş yeri ziyaretleri gibi birtakım etkinliklerle öğrenciler ve işverenlerin bir araya getirilmesi de öneriler arasında yer almaktadır. Böylece öğrencilerin daha kolay staj yeri ayarlayabilmesine de katkı sağlanabileceği düşünülmektedir.

MYO (% 79) ve Fakülte (% 80,5) öğrencileri bölümleriyle ilgili bir işte çalışabileceklerini, okudukları bölümün de işe girerken kendilerine avantaj sağlayacağını düşündüklerini (MYO % 84,9-Fakülte % 75,9) söyleyebiliriz. Bu noktada benzer yüzdeler söz konusu. Diğer taraftan, her iki eğitim kurumunda da %20'lik bir oranı oluşturan öğrenciler, bölümle ilgili bir işte çalışmayacaklarını düşünme nedenleri bakımından farklılık göstermektedir. MYO öğrencileri işsizlik sorunu nedeniyle iş bulamayacaklarını düşünürken, Fakülte öğrencileri sektörün durumu nedeniyle sorun yaşayacaklarını belirtmiştir.

Tablo 16. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Bölümleri ile İlgili Bir İşte Çalışma Beklentilerinin Olmaması Nedeni

Bölümünüzle ilgili bir işte çalışma beklentinizin olamama nedeni nedir?	Okul türü	
	MYO	Fakülte
Bilgi yetersizliği	16,7%	2,6%
Özgüven sorunu	7,1%	2,6%
İşsizlik sorunu	33,3%	18,4%
Sektörün durumu	31,0%	44,7%
Çevre yetersizliği	2,4%	5,3%
İstemeyişim	9,5%	23,7%
Diğer	,0%	2,6%

Ki-Kare: 11.452, df:6, p>.05

Tablo 16, MYO ve Fakülte öğrencilerinin okudukları bölümle ilgili bir işte çalışma beklentilerinin olamama nedenlerini göstermektedir. MYO öğrencileri için en önemli neden işsizlik sorunu iken, Fakülte öğrencileri için sektörün durumudur.

Öğrencilere yabancı dil bilip bilmedikleri sorulmuştur. Fakülte öğrencileri üniversitede İngilizce hazırlık sınıfı okuduklarından İngilizce bilmektedirler. O nedenle MYO öğrencileri (% 52,5) ile Fakülte öğrencileri (% 98,5) arasında büyük bir farklılık söz konusudur. Öğrencilerin bildikleri yabancı dil konusunda da farklılaştıkları görülmektedir. Ancak yabancı dil bilenlerin oranı Fakülte öğrencileri arasında daha fazladır. Bu farklılığın nedenlerinden birisi MYO'ların liseden, Fakülte öğrencilerinin ise Anadolu ve Süper Lise'den mezun olmalarıdır. Daha önce de belirtildiği üzere, temel eğitimde olduğu gibi ortaöğretim düzeyindeki tüm eğitim kurumları çağın gerektirdiği eğitim kalitesine sahip olmalıdır. Oysa Milli Eğitim Sistemi'nde bulunan bu kurumlardaki eğitim- öğretime yönelik aksaklık ve eksikliklerin varlığını sürdürdüğü kabul edilen bir gerçektir. Bu olumsuz durumların etkilerini ne yazık ki ileriki eğitim ve iş yaşamında oldukça hissedecek olan öğrenciler görmektedir. Farklılığa yönelik ikinci neden ise, Fakülte öğrencilerinin yabancı dile yönelik hazırlık eğitimi almalarıdır. Meslek kazandırmaya yönelik bir eğitim kurumunda, özellikle çağın gerektirdiği şartlardan birisi olan yabancı dil eğitimindeki açıklığın MYO'lar tarafından hazırlık süreci getirilerek kapatılması gerekmektedir. Bu bağlamda uluslararası alanda çalışma ortamı bulunduğu ve sektörel gelişmelerin uluslararası düzeyde takip edilebilmesi için Halkla İlişkiler ve Tanıtım, Dış Ticaret, Pazarlama gibi yabancı dil kullanımı gerektiren programlarda hazırlık sınıflarının açılması ya da yabancı dil ders/derslerinin programa eklenmesi önerilmektedir. Böylece MYO öğrencilerinin yabancı dil bilme düzeyiyle ilgili eksikliklerin de azaltılabileceği tahmin edilmektedir.

Tablo 17. Meslek Yüksekokulu ve Fakülte Öğrencilerinin Sosyo Kültürel Etkinliklere Katılım Durumları

	Okul türü	N	M e a n (Ortalama değeri)	Standart Sapma	Anlamlı farklılık (sig.)
Günlük haberleri takip ediyor musunuz?	MYO	205	2,33	,958	.001
	Fakülte	195	1,96	,872	
Gazete/dergi okuyor musunuz?	MYO	205	2,27	,899	.783
	Fakülte	195	2,21	,908	
Kültürel etkinliklere katılıyor musunuz?	MYO	205	3,00	,939	.026
	Fakülte	195	2,48	,887	
Kitap okuyor musunuz?	MYO	205	2,28	1,083	.497
	Fakülte	195	2,34	1,069	
Kişisel gelişim seminerlerine katılıyor musunuz?	MYO	205	3,51	1,032	.335
	Fakülte	195	3,51	,949	
Spor yapıyor musunuz?	MYO	205	2,80	1,213	.628
	Fakülte	195	3,02	1,177	

Tablo 17, MYO ve Fakülte öğrencilerinin sosyo kültürel etkinliklere katılım durumlarının karşılaştırmasını vermektedir. Bu tabloda verilen cevapların ortalama değerlerine (mean) bakılıp, t-test yöntemiyle aradaki farklılığın istatistikî olarak anlamlı olup olmadığına bakılmıştır. “Her zaman” için 1, “Hiçbir zaman” için ise 5 değeri atanmıştır. Dolayısıyla soruya verilen cevabın ortalaması 1’e yaklaştıkça olumlu, 5’e yaklaştıkça olumsuzla kaydığı görülmektedir. MYO ve Fakülte öğrencilerinin sosyo kültürel etkinliklere katılımı günlük haberleri takip etme ve kültürel etkinliklere katılmada farklılaşmaktadır. Fakülte öğrencileri daha sık günlük haberleri takip etmekte ve kültürel etkinliklere katılmaktadır. Diğer taraftan her ne kadar öğrenciler genellikle anne-babalarından elde ettikleri harçlıklarla sıkıntı yaşamayıp geçinebildiklerini ifade etseler de; MYO öğrencileri Fakülte öğrencilerine göre daha az kültürel etkinliklere katılmakta ve daha az günlük haberleri takip etmektedir. Kültürel etkinlikler açısından farklılık çıkma nedeni olarak araştırma kapsamına alınan MYO'nun ilçede yer alması, üniversite öncesi yaşanan yerleşim yerinin ilin yanı sıra ilçenin ağırlıklı olması ve ailede bu tarz alışkanlıkların olmaması (anne-babanın eğitim seviyesi düşüklüğü, gelir durumu vb.) şeklinde düşünülmektedir. MYO'ların genellikle ilçelerde, fakültelerin illerde bulunduğu göz

önüne alındığında; çoğu ilçenin illere göre kültürel etkinlik bakımından yetersiz olma olasılığının daha yüksek olacağı tahmin edilmektedir. Dolayısıyla bu durum öğrencilerin sosyo-kültürel gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla MYO'ların açılacağı şehirlerin daha dikkatli seçilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Diğer taraftan MYO'ların bu açığı kapatabilecek etkinlikleri düzenlemesi, üniversitelerin de bu konuda MYO'lara maddi ve manevi açıdan destek vermesi gerekmektedir. Ayrıca MYO'daki öğretmenler sosyo-kültürel alanda öğrencileri yönlendirmeli, ders kapsamında kullanmalarına teşvik etmelidir. MYO yönetimi de kültürel etkinliklerin yanı sıra spor etkinlikleri, kişisel gelişim seminerleri düzenlemeli, kütüphanelerde istek ve ihtiyaca göre gerekli kitap, MYO'da bulunan alanlara göre dergi ve gazeteleri bulundurarak öğrencileri okumaya sevk etmelidirler.

Son olarak, MYO ve Fakülte öğrencilerinden en sık kullandıkları ilk üç medya aracının ne olduğunu önem derecesine göre sıralamaları istenmiştir. Günümüz gençliğinin en sık kullandığı medya araçları MYO ve Fakülte öğrencileri arasında da değişmemektedir. Yüzdeler olarak ifadeleri değişse de sıralama aynıdır. İnternet her iki grup için de ilk sırada yer almaktadır (MYO % 48,8-Fakülte % 68,2). Televizyon (MYO % 33,2-Fakülte % 51,1) ve gazete (MYO % 42,5-Fakülte % 58,2) de aynı sıralamayla 2. ve 3. sırada yer almaktadır. Burada altı çizilmesi gereken nokta, araştırma sonucunda internetin çağın iletişim aracı olduğunu bir kez daha görmekle birlikte, MYO'ların başta eğitim almaya devam eden öğrenciler olmak üzere potansiyel öğrencilere yönelik olarak da interneti aktif bir şekilde kullanmaları, bilgi akışında internet sayfasının tasarımından içeriğine önem vermeleri gerektiğidir.

4. SONUÇ

Bireylerin kişilikleri, kimlikleri, hedefleri ve eğitime dayalı davranışsal kazanımların oluşumunda aile başta olmak üzere, ekonomik durum, çevre, yaşanılan coğrafik bölgenin özellikleri, eğitim alınan kurumların ve o kurumlardaki öğretmenlerin özellikleri, eğitim sisteminin yapısı gibi birçok faktör etkili olabilmektedir. Bu bağlamda, Meslek Yüksekokulu ve Fakülte öğrencilerinin demografik, sosyo-ekonomik, kültürel özellikleri öğrencilerin üniversite düzeyindeki kişilik ve eğitime yönelik davranışsal kazanımların elde edilmesinde belirleyici etkenler olduğu düşünülmektedir. Ancak, iş dünyasından öğrenci velilerine, lisede eğitim-öğretim ve danışmanlık hizmeti veren öğretmenlerden üniversite öğretmenlerine hatta üniversitede eğitimine devam eden öğrencilere kadar ne yazık ki birçok bireyin MYO ve Fakülte öğrencilerini karşılaştığı, çoğunlukla MYO öğrencilerine yönelik yetersiz bilgi ve/veya önyargıya dayalı olumsuz algılamalara sahip olduğuna yönelik bir varsayım bulunmaktadır. Oysa amaçları bile farklı olan bu iki eğitim kurumunda eğitim almış ve almaya devam eden öğrencilerin altyapılarını oluşturan özellikler bilimsel hiçbir çalışmada ele alınarak değerlendirilmemiştir. Bu çalışmayla MYO ve Fakülte öğrencilerinin demografik, sosyo-kültürel, ekonomik ve beklentilerine yönelik profilleri ortaya çıkarılmıştır. Araştırma verilerine göre elde edilen sonuçlar kısaca şöyledir:

- Fakülte ve MYO öğrencileri arasında belirlenen temel farklılıklardan birisi, MYO öğrencilerin kalabalık ailelerden geldiğidir. Bu sonuca ek olarak MYO öğrencilerinin anne-babalarının eğitim düzeyinin ve ailenin gelir düzeyinin Fakülte öğrencilerine göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.
- Araştırma sonucuna göre Fakülte ve MYO öğrencileri, mezun oldukları lise türü ve üniversite sınavına hazırlanma süreçleri bakımından farklılık göstermektedir. Ayrıca iki yükseköğretim kurumunda okuyan öğrencilerin okudukları bölümü seçme zamanları da farklılaşmaktadır.
- Araştırma sonucunda görülen farklılıklardan bir diğeri, yabancı dil bilme düzeyi ve yabancı dil türüdür. MYO öğrencilerinin Fakülte öğrencilerine göre yabancı dil bilme düzeyinin daha düşük olduğu belirlenmiştir.
- Öğrenciler arasındaki en büyük farklılıklardan birisi, MYO öğrencilerinin istemedikleri, Fakülte öğrencilerinin ise istedikleri bir okulda okuduklarını belirtmeleridir. Bu sonucu

yaptıkları tercih sıralamasına yönelik verdikleri cevaplar da desteklemektedir.

- Yapılan araştırmada MYO öğrencilerinin dikey geçiş yaparak fakülteye geçmeyi hedefledikleri, Fakülte öğrencilerinin de özel sektörde çalışmayı ilk hedef olarak belirledikleri tespit edilmiştir.
- Araştırmada benzerlik taşıyan sonuçlara bakıldığında; MYO öğrencilerinin Fakülte öğrencileri gibi gelecekte bölümle ilgili bir işte çalışabileceklerini ve öğrenim gördükleri bölümün işe girerken avantaj sağlayacağını düşündüğü görülmektedir. Bu sonuca ek olarak her iki gruptaki öğrencilerin “hayalleri olduğu için” bölümü seçtikleri belirlenmiştir.
- Yukarıda açıklanan farklılık ve benzerliklerin yanı sıra, tamamen benzerlik taşıyan diğer özelliklere bakıldığında, öğrencilerin genellikle oturdukları yerleşim yerine yakın üniversiteleri tercih ettikleri, aylık gelirlerini ailelerinden elde ettikleri ve üniversite eğitimi sürecinde arkadaşlarıyla evde kalmayı tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.
- Ayrıca sosyo-kültürel bakımdan karşılaştırıldıklarında, MYO ve Fakülte öğrencilerinin kitap okuma, kişisel gelişim seminerlerine katılma, spor yapma, gazete/dergiyi takip etme gibi özellikler bakımdan farklılaşmadığı görülmüştür. Ek olarak her iki yükseköğretim kurumu öğrencilerinin en çok kullandıkları medya aracının internet olduğu ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak veriler MYO ve Fakülte öğrencileri arasında büyük farklılıkların olmadığını ortaya koymaktadır. Var olan ve yukarıda belirtilen en büyük farklılıklar kimlik, kişilik ve eğitime yönelik davranışsal kazanımların oluşumunda öğrenciye düşen sorumlulukları oldukça düşürmektedir. Bu konuda, öncelikle MYO’ların kurum olarak öğrencilerin beklentilerini, ihtiyaç ve isteklerini giderebilecek, var olan açığı kapatabilecek fiziksel özellikler, nitelikli eğitmenler ve sosyo-kültürel olanaklar sunmaları gerekmektedir. MYO’da ders veren eğitmenler ise önyargısız bir yaklaşımla, başta aile yapısı ve öğrencinin geldiği son eğitim kurumu olmak üzere profil özelliklerini dikkate almalı, öğrencilerin açıklıklarını kapatabilecek, onların ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik, son yıllarda eğitimde öne çıkan yapısalcı ve tam öğrenme yaklaşımı merkezinde eğitim-öğretimlerini şekillendirmelidir. Gerektiği takdirde de MYO eğitmenlerine “eğiticinin eğitimi”ne yönelik seminerler verilmelidir.

Bundan sonraki araştırmalarda hem MYO öğrenci ve eğitmenlerinin, hem de Fakülte öğrenci ve eğitmenlerinin MYO’lara ve Fakülteye yönelik algılamaları belirlenerek karşılaştırmaların yapılması önerilmektedir. Devlet ve özel üniversitelerin öğrenci profillerinin karşılaştırılması da söz konusu olabilir. Hatta bu paydaşlara iş dünyasının da eklenmesi MYO’lara işverenlerin bakış açısını ortaya çıkartabilmekte, MYO öğrencilerine staj ve iş olanakları sunmaya yönelik durumların belirlenme fırsatı sunabilmektedir. Böylece eğer olumsuz herhangi bir algı ortaya çıkarılırsa, bu olumsuz algılamaların düzeltilmesine yönelik öneriler sunulabilir. Diğer taraftan olumlu sonuçların ortaya çıkması durumunda, bu sonucun pekiştirilmesine dair öneriler ortaya atılabilir. Çünkü eğitim kurumlarının sahip olduğu itibar, eğitim kurumu olarak öğrencilerin seçiminden, bu öğrencilerin mezun olduktan sonra iş sahibi olmalarına kadar oldukça önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akyurt, N. (2009). Meslek yüksekokulları ve Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin genel profili. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 11(4), 175-189.
- Alparslan, T., Kılıcıgil, E. (2005). Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo kültürel yapı-meslek seçimi ilişkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 17-26.
- Daştan, A. (2009). Karadeniz Teknik Üniversitesi İ.İ.B.F. ölçeğinde akademik görünüm ve Muhasebe eğitiminin değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. <http://uvt.ulakbim.gov.tr/uvt/index.php?cwid=9&vtadi> adresinden alınmıştır, 21.12.2010.
- Fırat, Z.Y., Özel, N. (2003). Uludağ Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında okuyan öğrencilerin çalışma hayatından beklentileri üzerine bir değerlendirme. *İşgüç.org, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 1(5), http://www.isguc.org/arc_view.php?ex=26 adresinden alınmıştır, 24.12.2010.
- Kandemir, O., Kaya, F. (2009). Gelir düzeyi ve üniversite tercihi ilişkisi: Meslek Yüksekokulları düşük gelirli ailelerin çocuklarının eğitim gördüğü yerler midir?. *1. Uluslar arası 5. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu*. 27-29 Mayıs, <http://uvt.ulakbim.gov.tr/uvt/index.php?cwid=9&vtadi> adresinden alınmıştır, 21.12.2010.
- Kazu, İ.Y., Özdemir, O. (2004). Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin beklentileri (beklenti profili). *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz, http://www.pegem.net/akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=7860 adresinden alınmıştır, 24.12.2010.
- Keskin, N., Koraltan, A., Öztürk, Ö. (2010). Pamukkale Üniversitesi Buldan Meslek Yüksekokulu öğrenci profili. *MYO-ÖS 2010- Ulusal Meslek Yüksekokulları Öğrenci Sempozyumu*, 21-22 Ekim Düzce.
- Şenol, H., Tüfekçi Ö.K. (2007). Muhasebe Programında eğitim gören öğrencilerin profili ve beklentileri: SDÜ örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(3), 2007, 151-163.
- ÖSYM '009-2010 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri, <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-56296/h/osysyerlestirmebulten2010.pdf> adresinden alınmıştır, 25.12.2010.
- Yükseköğretim Kanunları, <http://www.yok.gov.tr/content/view/435/183/lang,tr/> adresinden alınmıştır, 15.01.2011.